

Capita selecta 16

MR of GMR: wie is aan zet?

Inleiding

De Wet Medezeggenschap op scholen (WMS) noemt in de artikelen 10 tot en met 14 een aantal instemmings- en adviesbevoegdheden. Dit zijn de specifieke bevoegdheden die gelden voor alle medezeggenschapsraden, voor gemeenschappelijke medezeggenschapsraden en voor de afzonderlijke geledingen van die raden. Het is een opsomming van thema's die een bestuur aan één van zijn medezeggenschapsorganen moet voorleggen voordat het bestuur er een besluit over mag nemen. Maar aan welk medezeggenschapsorgaan? In de eerste twee jaar na de invoering van de WMS is gebleken dat nogal wat besturen op voorhand willen bepalen – en in de reglementen van de raden willen vastleggen – of iets een aangelegenheid is voor de MR dan wel voor de GMR. De vraag is of dat mogelijk en/of verstandig is.

De reikwijdte van besluiten

De WMS onderscheidt aangelegenheden die van belang zijn voor één school en aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle (of de meerderheid van de) scholen. In het laatste geval treedt de GMR in de bevoegdheden van de MR (WMS, art. 16, lid 1).

In principe kunnen alle instemmings- en adviesbevoegdheden door de MR of door de GMR worden uitgeoefend. Niet het onderwerp, maar de reikwijdte van het voorgenomen besluit, is bepalend voor de keuze tussen MR of GMR. De vraag waar een bevoegdheid thuis hoort zou daarom eigenlijk gemakkelijk te beantwoorden moeten zijn. Het is daarvoor immers slechts nodig om te bepalen of een bepaalde kwestie betrekking heeft op alle, of de meeste, scholen onder een bestuur of niet. Niettemin is het lang niet altijd duidelijk.

Verdeling van bevoegdheden?

De reden waarom besturen de instemmings- en adviesbevoegdheden al bij het opstellen van de medezeggenschapsreglementen wensen te verdelen tussen de MR'en en de GMR is niet helemaal duidelijk. De WMS schrijft het niet voor. Sterker nog, de wetgever heeft die verdeling juist niet vooraf willen maken, omdat niet alle besturen op dezelfde manier werken. Wat het ene bestuur centraal wil regelen, wil het andere liefst aan iedere school afzonderlijk overlaten. Als in de wet zou zijn vastgelegd dat een bepaald onderwerp aan de MR of aan de GMR wordt voorgelegd, dan zou daarmee in feite ook al in hoge mate zijn voorgeschreven hoe schoolbesturen hun organisatie moeten inrichten. De autonomie van een bevoegd gezag zou daardoor afnemen. Hoe men daarover ook denkt, het is nooit de bedoeling van de WMS geweest om de bestuursvrijheid aan banden te leggen.

Voorstanders van het vooraf verdelen van de bevoegdheden stellen vaak dat een bestuur werkt op basis van vastgesteld beleid. De vooronderstelling is dan dat met de keuze voor een beleidslijn ook vaststaat waar de zeggenschap over de daaruit voortkomende besluiten ligt. En medezeggenschap volgt zeggenschap, dus de keuze tussen MR en GMR ligt dan ook meteen vast. Deze opvatting berust echter op een misverstand. Door de verdeling van bevoegdheden vooraf te beschrijven in de medezeggenschapsreglementen, ontnemt een bevoegd gezag zichzelf flexibiliteit in het besturen. Stel dat een bestuur de onderwerpen in de artikel 10 tot en met 14 op voorhand verdeelt tussen MR en GMR en dat – om maar eens een voorbeeld te noemen – de organisatie van de buitenschoolse opvang daarbij wordt toegewezen aan de afzonderlijke MR'en, dan zou het desbetreffende bestuur daarmee zichzelf de mogelijkheid hebben ontnomen om die opvang op een later moment centraal te

willen regelen. Dat wil zeggen, het zou nog wel kunnen, maar pas na aanpassing van de reglementen van zowel de GMR als van die van alle MR'en! Erger, die zouden iedere keer dat er een onderwerp aan de orde is dat bij nader inzien toch beter op een ander niveau kan worden voorgelegd dan tevoren was bedacht, weer moeten worden aangepast. De organisatie is op die manier drukker bezig met het aanpassen van de reglementen dan met medezeggenschap!

Bovendien is voor sommige aangelegenheden vooraf helemaal geen keuze te maken. Dat zijn de aangelegenheden die zich sowieso op meerdere niveaus kunnen voordoen. Fusie is er zo één: gaan twee scholen samen, dan hebben de MR'en instemmingsrecht, gaan twee besturen samen dan is het woord aan de GMR'en. Het is bij dat onderwerp dus niet of/of. Het kan evengoed en/en zijn.

Gevolg van het vooraf toekennen van bevoegdheden aan MR of GMR is dat er op het moment dat een onderwerp aan de orde is het bestuur niet meer afweegt wat de reikwijdte van een voorgesteld besluit is. Als een medezeggenschapsorgaan zich in zo'n situatie gepasseerd voelt, is dat al snel een bron van onvrede. Alle reden om te kiezen voor het intact laten van de lijst van bevoegdheden voor zowel het MR- als het GMR-niveau. De keuze voor het ene of het andere gremium volgt immers uit het bereik van het voorgenomen besluit.

Overdracht van bevoegdheden

Behalve de voorschriften dat iedere school een MR moet hebben en elk bestuur met meer dan één school een GMR, is de inrichting van de medezeggenschapsstructuur onder de WMS behoorlijk vrij. Er kunnen deelraden voor aparte locaties of afdelingen zijn en er mogen desgewenst groeps- of themaraden in het leven worden geroepen. Wat betreft deel- of groepsraden, geldt een soortgelijk principe als bij de MR en de GMR: betreft een besluit een locatie, dan heeft de deelraad de instemmings- of adviesbevoegdheid; betreft het de hele school, dan is dat aan de MR. Evenzo verhoudt zich de groepsmedezeggenschapsraad ten opzichte van de GMR. In geval van een themaraad echter, wordt een bevoegdheid echt uit de verzameling van bevoegdheden van de MR of de GMR gehaald en aan de themaraad toegekend. In zo'n geval is het dus wél van belang duidelijk te beschrijven in het reglement welke bevoegdheden zijn overgebleven voor de overdragende raad en welke aan de themaraad zijn toegekend.

Tot slot

De bevoegdheden van de verschillende medezeggenschapsorganen staan in de reglementen beschreven. Een reglement wordt door het bestuur voorgelegd aan de MR of de GMR, afhankelijk van de vraag welke raad het betreft. Om het reglement vast te stellen is instemming van tweederde van de leden van een bepaalde raad noodzakelijk. Een medezeggenschapsorgaan dat het niet eens is met de opsomming van de bevoegdheden, verleent geen instemming met het reglement. Het bestuur kan daarop een geschil aanhangig maken bij de Landelijke Commissie Geschillen WMS.

Namens de projectgroep WMS,

Marion Braat, beleidsadviseur Vereniging voor Openbaar Onderwijs